

Jezikoslovne stvari.

Hiža. — Obliko „hiža“ zato pišemo, ker je starejša in pravilnejša, obtorej boljša ter tudi mnogo mnogo razširneje v navadi nego li „hiša“; kajti hiža (hyža) je rabila uže našim davnim dedom, in tudi novim Slovencem še zdaj rabi, kodar jim tujstvo nij pregloboko v mozeg seglo; navadna je namreč po nekaterih krajih štirskre dežele (Danjko, Murko), tudi mej ogerskimi in hervatskimi Slovenci in mej belimi Kranjci; verhu tega je (brez sooblike „hiša“) običajna Serbom, Rusom, Slovakom, Polcem in gorénjim Serbom; znana je bila tudi starim Čehom. — Oblika „hiša“ živi stisnena v mnogo ožjih mejah slovanskega sveta. Miklošič jo v svojem staroslovenskem slovarji iz spomenikov poprejšnje dobe imenuje samo jeden krat, najdeno v poznem glagolskem spisu 16. veka; a znano je, da v novejših glagolskih rokopisih jezik uže nema prvotne čistote; navadna je dalje kranjskim, koroškim in štirskim Slovencem, a Štircem ondoč, kodar so bliže Nemcev, ter tudi Čehom, od nekda z Nemci živóčim, rabi zdaj in rabila je (poleg sooblike: chyže) od precěj starih časov, Jungmann. — Obliko „hyz-, hyž-“ nahajamo v *starej slovenščini*: hyžü m., hyzič m., hyzina f., hyzinica f., hyzinica f., hyža f., hyžina f., hyžica f., hyžda f. Haus, Kammer, Zelle, Miklošič v staroslovenskem slovarji; *beli Kranjci* govoré: hiža das Haus, hiz m. hölzerner Keller im Weingarten (kar je Dolenjem hram); v *ogerskej slovenščini* čitamo: vu hižo svojo; vu hižo njihovo; idi vu hižo; hižo na pečini; k onoj hiži; hižo na pesek; vu hižo ono, Kuzmič (Luk. X, 38; Mark. VIII, 3, II, 11; Mat. VII, 24, 25, 26, 27) itd.; v *hervatskej slovenščini*: hižah, hiže, hižu, Habelić (Pervi otca našega Adama greh 15, 17, 451) itd., hiža Haus, hižica Häuschen, Hütte, hižni adj., hižba grosses Haus, Habelić v svojem slovarji; hiža, hižica, Belostenec; hiža, hižica, hižička, Jambrešić; v *serbščini*: hiža, hižica, Mikalja; hižina Kammer, Vuk v rječniku; *ruski*: hižina, malaja, bédnaja izba; *staro-česki*: vam vyžehaju dvory, chyžice, rokopis kraljedvorski; *slovaški*: chyža, chyžka, Jungmann; *poljski*: chyz, hyz, chyza, chyzyk, chyzeczek, chyža, chyzyk, chyžeczek, Linde; *gorénje serbski*: khěža, Miklošič v staroslov. slovarji na 1102. strani.

Razne stvari.

Drobtine.

(Dan) in noč imata skupaj 24 ur. Vsak dan ima svoje štiri dôbe: jutro, pôludne, večer in noč. Dan se začénja s polunočjo in ž njo ga je potem tudi zopet konec. Ob dvanaajstih po noči je polunoč. Imamo délovnike, nedelje in praznike. Délovniki so dnevi, ob katerih smemo delati; ob nedeljah

in praznikih ne smemo delati; te dni počivamo, hodimo v cerkev in molimo Boga. Vsak dan bodite boljši, umnejši in pametnejši.

(Kedar se ti noge poté) vze-mi in stolci drobne hrastove skorje ali še bolje šišek; posiplji s tem prahom nogavice ali obvoje vsak drugi ali tretji dan, in noge se ti ne bodo potíle,

(Deklica, ki samo po noči vidi.) V Parizu živi osemnajst let stara deklica, ki samo po noči vidi. Deklica čita in dela v najtemnejši noči vse to, kar zdravi ljudje delajo po dnevi in pri luči. Kedar solnce posije, takoj jo oči zabolé, da jih je prisiljena zapreti, ter ničesa ne vidi. Po dnevi nosi gosto naličje čez obraz.

Uganke.

1) Koliko bi iznesla dva petelina v štirih letih, ako bi od vsacega dobil na leto 1 gld.

2) Imam tovarišico, ki me povsod spremlja, naj grem naprej ali nazaj; nikoli ž njo ne govorim, a vender se je ne iznebim. Kdo je?

3) Kateri človek naprej gleda, a nazaj vidi?

4) Gori in gori, a nikdar ne zgori. Kaj je to?

Računska naloga.

Neki oče premišljuje svojo starost, in jo primerja letom svojega dobričko doraslega sina, najde, da je že trikrat toliko star, kolikor njegov sin. Ej! misli si, za 16 let bodem vendar samo še enkrat toliko star, kolikor bom moj sin. — Koliko je oče, koliko je sin star?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Odgonetke ugank in rešitev zabavnih nalog v 4. listu „Vertea“.

Odgonetke ugank: 1. v Zemunu; čuje se v Srbijo, Hervatsko in Ogersko; 2. Oni, ki pade z mize, ker je poprej na tleh; 3. Rak; 4. Mesec.

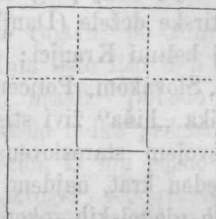
Rešitev zabavnih nalog:

I. Pri *a* se začne in se vleče do *b*, potem samo do *sredine*, od tu se gre do *a*, vleče se dalje gori do *c*, potem zopet doli do *sredine*, dalje gori do *d*, ta čerka se zveže s čerko *c*, vleče se dalje do *e*, potem dalje do *d*, ki se naposled zveže s čerko *b*.

To nalogo so prav rešili: Gg. Franc Tomšič, kap. v Koprivi; Marko Kovšca, učit. v Selcih; And. Vrabel, učit. pri sv. Lovrenci; Alojži Škoda, kolar v Čateži p. Trebnjem; Jan. Miglič v Ločah; Ant. Zobec in Jož.

Kljun, dijaka v Ljubljani; Franc Junec in Ant. Dolenc, učenca v Planini; Albin Belar in Drag. Kosem, učenca v Ljubljani. — Alojzija Pečar na Kerki; Marijca Maličeva in Milica Blinčeva v Vinici. — (Tu nam je opomniti, da je mnogo rešilcev pri tej nalogi črti *ad* in *cb* križalo, a to je napačno, ker se ne sme nobena čerta potegniti preko druge že narejene.)

II.

Pike pomenijo izbrisane čerte.

To nalogo so prav rešili: Gg. And. Vrabel, učit. pri sv. Lovrenci; Marko Kovšca, učitelj v Selcih; Jan. Miglič v Ločah; Jos. Srebernič v Čepovanu; Adolf Pracni v Starem tergu p. Loža; Zvonimir Porekar, učit. priprav. v Mariboru; Jož. Kljun in Anton Zobec, dijaka v Ljublj.; Janko Šumi in Ant. Likozar, dijaka v Kranji; Heljeodor Kromi, učenec v Laščah; Jos. Štritof, Franjo Urbas, Avg. Šemic in Anton Šarec, učenci v Planini, Ljud. Ševar, Drag. Kosem in Albin Belar, učenci v Ljubljani. — Gospodičina Terezija Ballogh v Ajdovščini; Marijca Maličeva in Milica Blinčeva v Vinici.

LISTNICA. Gg. K. G. v R.: Po naključju smo na Vašo rešitev pozabili. Jako nas veseli, da se tako trudoljubivo učite našega milega slov. jezika. Le tako napredujte, da bomo imeli ne samo pisateljev, ampak tudi pisateljice slovenskih. — Jos. J. v Ljublj.: Čeških pesnic ne moremo priobčevati, ker naša mladina, za katero pišemo „Vertea“, ne umeje češkega jezika. Pišite raje slovenski. — V. J. v R.: Nekoliko pride prihodnjič na versto. Da ste nam zdravi!

Vse naše čest. gg. pisatelje, ki nam pišejo daljše stvari za „Vertea“, prosimo, naj pišejo na pregáneno polo, katere polovica je prazna, ali pa naj ob kraji pusté vsaj za dva persta prostora, da nam tako popravljanje rokopisov olajšajo.

Ker se je uredništvo „Vertea“ preselilo v špitalske ulice hž. št. 273, prosimo, naj se nam v prihodnje pošiljajo tu sèm vsa naročila in rokopisi. „Uredništvo“.

Denašnjemu listu je priglana posebna podoba v prilogi.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšić — Tisk Egerjev v Ljubljani.